

Перспективи подальшого розвитку студентського баскетболу в ХНУ ім. В. Н. Каразіна

Олійник В. О., Чуча Н. І.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Анотація. Перехід вищих навчальних закладів (закладів вищої освіти) на спортивно орієнтоване фізичне виховання надало потужний поштовх для зростання спортивних результатів з багатьох видів спорту, серед яких не останнє місце займає баскетбол. Та чи є перспектива зростання інтересу до спортивних тренувань при відсутності обов'язкових занять фізичним вихованням? Рішення проблеми – наявність баскетбольної команди у ЗВО, яка регулярно приймає участь у змаганнях різного рівню.

Ключові слова: фізичне виховання; студентський баскетбол; перспективи розвитку.

Згідно даних попередніх публікацій, у період 2011–2014 років студенти ХНУ ім. В. Н. Каразіна при виборі напрямку рухової активності у 40 % випадків обирали ігрові види спорту. 12 % контингенту основної групи обирали баскетбол (Темченко, & Чуча, 2012). Цей вид спорту всебічно впливає на фізичний розвиток та укріплення здоров'я студентів, сприяє розвитку швидкості, спритності, швидко-силових якостей, витривалості. Систематичні тренування підвищують технічну майстерність та тактичну грамотність, формують у студентів потреби до здорового образу життя.

Необхідність щорічно оцінювати у бальному еквіваленті вміння та навички тих, що займались баскетболом, сприяла розробленню практичних нормативів та теоретичних тестових запитань з оцінками від «1» до «5» балів, які допомагали більш об'єктивно визначити оцінку з дисципліни «Фізичне виховання» (Чуча, & Темченко, 2014).

Зі студентів, які обрали баскетбол як основний або додатковий вид спорту для занять фізичним вихованням, формувались команди, які представляли збірні своїх факультетів на змаганнях внутрішньої спартакіади університету. А найкращі студенти факультетських баталій запрошувались у тренувальний склад збірних команд ХНУ (як чоловічої, так і жіночої команд), які змагались вже серед баскетбольних команд ЗВО м. Харкова на Спартакіадах та у Студентській баскетбольній лізі України. Як результат можемо зазначити постійну присутність чоловічої команди ХНУ у призовій «трійці», а жіночої команда серед шістки найкращих ЗВО м. Харкова.

У сезоні 2015–16 рр. студентська баскетбольна ліга України (СБЛУ) вийшла на новий рівень. Вперше під егідою Федерації баскетболу України

проходив чемпіонат серед студентських команд України. Учасниками цих змагань стала і баскетбольна чоловіча збірна ХНУ ім. В. Н. Каразіна, яка посіла 3 місце в дивізіоні «Схід». Результативність ігрових дій гравців команди ХНУ у цих змаганнях були проаналізовані у ще одній з наших публікацій (Чуча, Олейник, & Баранец, 2017).

У сезоні 2017–18 рр. студентська команда «Універбаскет» була заявлена на офіційному Чемпіонаті України серед команд першої ліги. Це стало ще однією сходинкою до зростання майстерності колишніх початківців студентського баскетболу, які бажали спробувати свої сили у регулярних багатомісячних змаганнях із командами – напівпрофесіоналами. Щільний календар ігор, де чергувались домашні та гостьові парні матчі з листопада 2017р. по квітень 2018 р. команда пройшла з гідністю і отримала медалі за 1 місце у своїй групі після попереднього етапу змагань. Команда зіграла 24 матчі і у 20 з них перемогла своїх суперників.

Наведемо деякі статистичні дані за результатами 1 кола змагань. Середня кількість очок, яку здобували гравці команди за гру, складала $80,08 \pm 15,18$ очок. Зазначимо, що найбільшу кількість атак гравці команди виконували з середньої та близької дистанції – в середньому $52,08 \pm 10,48$ кидки за гру з достатньо високим відсотком влучань – 48,5 %. Це складало 63 % з усіх набраних за цей проміжок часу очок. Статистичні дані виконання штрафних кидків наступні – в середньому за гру виконувались 18,4 спроби з влучністю 60% (Конєв, Чуча, & Олійник, 2018).

Гравці команди «Універбаскет» виконували з далекої дистанції в середньому $19,16 \pm 3,43$ кидків за гру з високим відсотком влучань – 32 %. Цей показник був не гірше, ніж мали команди суперліги ($31,4 \pm 1,4$ %) у сезоні 2016–17 рр. (Стародуб, & Чуча, 2017).

Переможну ходу команди «Універбаскет» перервала на етапі плей-офф команда «Золотой век» з м. Кропивницький, яка у трьох іграх одержала дві перемоги та вийшла до наступного етапу. Дуже пристойний результат, який міг би бути підвищеним у наступному сезоні. На жаль, не буде.

У Чемпіонаті України серед команд першої ліги у сезоні 2018–19 рр. студенти та випускники ХНУ підтримують інший баскетбольний клуб – «Восток–Універбаскет» з м. Лозова. Відсутність фінансування обмежує участь гравців-студентів, лише 5–6 гравцями у складі об'єднаної команди у кожній наступній грі. Чи сприятимуть конкуренції такі перспективи? Сумнівно.

Чи збільшує популярність баскетболу серед студентів ХНУ відсутність обов'язкових занять фізичним вихованням? Ні. Ми вже в цьому навчальному році бачимо зменшення представництва команд факультетів на масових змаганнях з баскетболу 3x3 та 5x5, запізнення та неявки команд при наявності попередніх заявок на участь у змаганнях.

А звідки чекати поповнення складів збірних команд? Випускники ДЮСШ бажають навчатися у ЗВО, де є команди, які змагаються на високому рівні, щоб підвищувати і свої особисті спортивні результати. На Україні таких ЗВО чимало. ХНУ ім. В. Н. Каразіна має високий рейтинг популярності серед ЗВО України, має добре обладнану спортивну базу для проведення змагань з ігрових видів спорту. Та на сьогоднішній день лише збірна команда ХНУ з футболу досягла міжнародного рівню.

Якщо ми беремо приклад з європейської системи освіти, то цей приклад відносно занять фізичним вихованням та спортом потрібно рекламувати та запрошувати до вступу спортсменів, надавати їм привілеї при нарахуванні стипендій, пишатися їх досягненнями, що буде, відповідно, підвищувати рейтинг ЗВО серед інших вітчизняних та європейських навчальних закладів.

Висновки.

1. Повернення обов'язкових занять з фізичного виховання на перших двох роках навчання з диференційною оцінкою дало б можливість переглянути весь контингент вступників, знайти талановиту молодь, яка вже займалась спортом або бажає спробувати себе у нових напрямках.

2. Відновлення студентської баскетбольної команди «Універбаскет» у чемпіонаті України першої ліги з метою вдосконалення майстерності гравців та подальшого підвищення їх у класі привернуло б увагу абітурієнтів-спортсменів, які бажають і надалі пов'язувати своє життя пліч-о-пліч з улюбленим видом спорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Конєв, В. О., Чуча, Н. І., & Олійник, В. О. (2018). Показники результативності кидків м'яча у кошик студентської баскетбольної команди першої ліги «Універбаскет». *Спортивні ігри*, 3, 17-24.
- Стародуб, І. В., & Чуча, Н. І. (2017). Рівень результативності кидків з дальньої відстані чоловічих команд суперліги. *Спортивні ігри*, 3, 66-70.
- Темченко, В. А., & Чуча, Н. І. (2012). Оценивание успеваемости студентов, занимающихся баскетболом. *Физическое воспитание студентов*, 3, 108-111.
- Чуча, Н. І., Олейник, В. А., & Баранец, П. А. (2017). Анализ результативности бросков студенческой баскетбольной команды ХНУ в соревнованиях студенческой баскетбольной лиги Украины. *Спортивні ігри*, 2, 75-78.
- Чуча, Н. І., & Олійник, В. О. (2018). Техніко-тактична майстерність гравців студентської команди першої ліги «Універбаскет». *Спортивні ігри*, № 3, 100-108. doi 10.5281 / zenodo.1245145
- Чуча, Н. І., & Темченко, В. А. (2014). *Методика оцінювання уменій і навчальних у студентів, займаючихся фізичним вихованням в відділенні баскетболу ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. Сборник статей X международной

научной конференции, 7 февраля 2014 г. Т. 2. Белгород – Харьков –
Красноярск; ХГАФК, 203-208.

Відомості про авторів

Олійник Володимир Олексійович

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

E-mail: vladimir.oliynyk_2018@ukr.net

Чуча Наталія Іванівна

Харківська державна академія фізичної культури

E-mail: natali.chucha@ukr.net

Поступила до редакції 05.01.2019